

Örömrre vagyunk teremtv

Hölgyeim és Uraim, kedves Barátaim!

Nagy öröm számomra, hogy itt állhatok önök előtt és kissé zavartan, de megköszönhetem a Szenteleky-díjat, melyet nagy általánosságban irodalmároknak szokás kiosztani.

Ilyenkor természetesen felvetődik a kérdés: mint könyvtáros mivel is érdemeltem ki e rangos elismerést? Számomra egy logikus válasz kínálkozik: az, hogy a könyvtár szerves része az irodalmi életnek, és én mint a könyvtáros társadalom képviselője *talán* tettem valamit az irodalom, az irodalmi élet és kultúránk érdekében. Ne ijedjenek meg, nem fogom részletezni több mint negyvenéves pályámat, de egy fontos tényt kiemelnék: ezzel a díjazással nemcsak én, hanem az egész szakma, szűkebb pátriánk könyvtáros társadalma kapta meg méltó elismerését. Velük osztozom a Szenteleky-díj elnyerése kapcsán érzett örömben és büszkeségben.

Hölgyeim és Uraim, kedves Barátaim! A régi bölcsek szava szent: örömrre vagyunk teremtv. Az öröm egyik forrása lehet a jó könyv is. Nekünk, könyvtárosoknak egyik fő feladatunk éppen a könyv, az olvasás és vele az irodalom megszerettetése. Még akkor is, hogyha manapság sokan temetik is a Gutenberg-galaxist.

Gyermek- és ifjúkoromban divatja volt a könyveknek, az olvasásnak. Mikor is volt ez? Mikor is mentem először könyvtárba? Mit olvastam? Milyen volt az irodalommal való első kapcsolatom?

Ismét megnyugtatom önöket, nem fogom túlságosan részletezni. Egy biztos, már gyermekként felfedeztem az olvasás örömet, eljárógattam a nagybecskereki Városi Könyvtárba és a Petőfi Művelődési Egyesület könyvtárába is. Édesanyám, aki az Udarnik Harisnyagyárban dolgozott, tudta, hogy a fia szeret olvasni, ezért részletre vásárolt

regényeket, mesekönyveket, Verne Gyula-műveket és a Világirodalom Remekai sorozat tíz-egynéhány kötetét. Ez utóbbiak akkoriban nem keltették fel túlságosan az érdeklődésemet, annál inkább a képregények és a párját ritkító *Buksi* című gyermeklap. Engedjenek meg egy kis történetet. Az előbb említett Petőfi Művelődési Egyesület könyvtára is gazdag tárháza volt a magyar irodalmi műveknek, így iskoláskoromban gyakran felkerestem és könyveket kölcsönöztem. A későbbi évek során történt egyszer, hogy két legjobb barátommal betoppantam a jó öreg Barácius bácsihoz, a szépeplékű Barácius Zoltán színházi emberünk édesapjához, aki harminc évig volt ennek a bibliotékának a könyvtárosa. Amikor meglátott bennünket, Józsi bácsi felkiáltott: „Íme a három bánáti ősmagyar, Klemm, Léphaft és Heinermann!” (A Bánságban természetes a magyar–német keveredés, s nem meglepő az ilyen észrevétel.) Ezzel a kis történettel csak azt szerettem volna ecsetelni, hogy a könyvtárosnak a humor is mindig a keze ügyében kell hogy legyen.

Az általános és középiskolai magyartanáira is megbecsüléssel gondolok, de az igazi nagybetűs Irodalommal az újvidéki Magyar Tanszéken találkoztam. Kitűnő tanárim voltak, és a mai napig büszkeséggel tölt el, hogy tanítványuk lehettem. Nagy megelégedésemre a Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéken az 1975/76-os tanévben négyszemeszteres könyvtárosi ágazat nyílt, amelyre beiratkozva abban bíztam, hogy beteljesülhet életem vágya, és egyszer majd könyvtáros lehetek én is! Tanárim, Csáky Sörös Piroska és Pastyik László a könyvtártudomány minden ágazatával megismertettek, amiért még ma is végtelen hálával tartozom nekik.

1979 augusztusától a Szerb Matica Könyvtárában dolgozom hungarológusként, immár negyven éve. Ténykedésem három szegmensére szeretnék röviden rámutatni. Az egyik fontos tevékenységem az volt, hogy a Vajdaságban megjelent, nyomtatott kiadványok szerkesztéséről gondoskodjak. Nézetem szerint azzal szolgáltam a magyar kultúrát, hogy igyekeztem begyűjteni minden olyan publikációt, amely a hungarika fogalomkörébe tartozik. Egyrészt azért, hogy a Szerb Matica Könyvtárának állománya minél teljesebb legyen, másrészt, hogy a nemzetközi könyvcseré révén az Országos Széchényi Könyvtárba küldött magyar vonatkozású publikációk jelen legyenek a nemzeti könyvtárunkban is. A magyar kultúra itteni népszerűsítéséhez kissé talán azzal is hozzájárultam, hogy egy-egy jubileumhoz fűződően kiállításokat szerveztem neves íróinkról, költőinkről,

amivel életművüket közelebb hoztam nemcsak a magyar, hanem a szerb ajkú olvasókhoz is. Az évfordulókra célzott kis kiállítások mellett a munkám része az is volt, hogy a Szerb Matica Könyvtárának Évkönyvébe, természetesen szerb nyelven, tanulmányokat írtam magyar irodalomról, magyar könyvekről, kapcsolattörténeti témákról.

A könyvtárosi munka kultúrtevékenység, amelynek fogalomkörébe nemcsak a könyvek és időszaki kiadványok gyarapítása, leírása, különböző bibliográfiák elkészítése, hanem a tájékoztatás is beletartozik. Amikor a milliós nagyságrendű publikációk között ijedten kóborló olvasó hozzám fordul segítségért, olyankor mindig az a gondolat vezérel, hogy egy-egy kutató érdeklődését, tudományos igényeit hogyan tudnám kielégíteni. Végül is leszögezhetjük, hogy maga a könyvtárosi tevékenység összetett, s a modern kor könyvtárosának a számítógép kezelésétől a könyvtárhasználó lélektanáig mindenhez értenie kell. A könyvtárosnál, mint egy pszichológusnál, akár mindig egy kanapé is lehetne, ahová az olvasó leülve elmondhatná, milyen gondjaira keres megoldást.

Nekünk, könyvtárosoknak nagy büszkeség és boldogság, hogy munkakörünkéből adódóan segíthetünk másoknak, s az elmúlt negyven év alatt nekem is sokszor alkalmam volt munkájában támogatni nagyszámú kutatót, író, tanárt, akademikust, egyetemistát, diákot, érdeklődő polgárt.

A neves komikus, Charlie Chaplin szavait idézem: „Csak akkor van szükséged hatalomra, amikor valami ártalmat akarsz tenni. Minden más esetben a szeretet elég, hogy elérd céljaidat.” Az én célom az elmúlt évtizedekben az volt, s a nyugdíjazásomig hátramaradó egy évben is az marad, hogy értékes könyvekkel, ezek szeretetével, az olvasás nemes cselekedetével gyakoroljak hatást az engemet körülvevő világra.

A magam és az egész könyvtáros társadalom nevében még egyszer, ismét és újra nagyon szépen köszönöm a Szenteleky Kornél irodalmi díjat!

Elhangzott Szivácon 2019. október 19-én.